

Havlíčkův Brod

Kraj: Vysočina

Správní obvod: Havlíčkův Brod

Nadmořská výška: 422 m n. m.

Počet obyvatel: 22 521

Adresa URL: www.muhb.cz

Okres: Havlíčkův Brod

GPS souřadnice: 49.604336N, 15.579655E

První pís. zmínka: 1234 (784 let)

PSČ: 580 01

Facebook: [Město-Havlíčkův-Brod-363954587047870](https://www.facebook.com/Mesto-Havlickuv-Brod-363954587047870)

Památky a zajímavosti Havlíčkův Brod

Havlíčkův Brod můžete projít za chvíli nebo také za hodiny. Návštěvníka na první pohled osloví atmosféra půvabného náměstí a zelený pás v centru města, který tvoří více jak stoletý park „Budoucnost“ a pěší zóna kolem řeky Sázavy.

Nejvíce estetiky bezpochyby soustřeďuje Havlíčkovo náměstí. Původně bývalo rynkem z druhé poloviny 13. století, od 16. století je renesanční s barokními štíty. Zdejší domy mají pěkně opravené fasády, poetické názvy a bohatou historii. Mnohé jsou sklepními prostorami spojené s podzemními chodbami, které prý vedly až do středu náměstí. Dnes podzemí přístupné není, jen někdy jeho část zpřístupňuje Galerie výtvarného umění v rámci některé ze svých akcí. Občas se tu na Mikuláše objevují čerti v Pekle nebo třeba egyptská mumie...

Na některých domech najdete informační tabule s legendou o jejich původu nebo významu. Pojmenovány byly většinou podle majitelů: Rolandovský (později Havlíčkův), Kašičkovský (čp. 174), kde často nocovali císaři – Leopold I., Josef I. i II., Karel VI., Ferdinand I. a také Marie Terezie, dům U Zlatého lva (čp. 176), což býval nejstarší brodský hostinec. Pravděpodobně zde zemřel v roce 1634 Jan Rudolf Trčka z Lípy, poslední potomek mocného rodu. Rekonstruovaný hostinec je i nyní snad nejoblíbenějším ve městě, hostí často významné návštěvy.

V domě zvaném Stará lékárna nebo také Chmelvodovský (čp. 18) z první poloviny 15. století sídlí Galerie výtvarného umění, kde kromě soudobých expozic najdeme také gotické a renesanční architektonické prvky a pozdně gotické prořezávané kachle.

Havlíčkův dům (čp. 19) je pro město nejvýznamnější a zároveň nejnápadnější svým arkýřem. „Dům s věžičkou“ zakoupil v roce 1832 kupec Matěj Havlíček a jeho syn, literát a buřič Karel Havlíček zde žil až do svého zatčení a vyhoštění do severoitalského Brixenu. Dnes je v jeho bytě muzeum a z Brixenu se stalo partnerské město. V domě je také Muzeum Vysočiny. Nejvíce prostoru je pochopitelně věnováno památce života Karla Havlíčka, pro Čechy osudu zcela zásadního významu. Jednou z nejkrásnějších staveb na náměstí je dům Malinův (čp. 50), dříve nazývaný Křečkovský. Pozdně gotický z konce 15. století byl v 16. století upraven renesančně. Průčelí je barokní z roku 1730.

Také obě radnice mají zajímavou historii. Starou radnici (čp. 87) z konce 15. století zdobí v později přestavěném renesančním štítu kostra hlásného Hnáta, který podle pověsti zradil v roce 1472 Brodské a otevřel bránu jihlavskému vojsku. Pradleny u Sázavy však včas zburcovaly město a Jihlavští nakonec ostrouhali. Hlásného Hnáta čekala potupná smrt a jeho kostra připomíná zrádcův osud. Na kose má výstražný nápis *Qua hora nescis*, což v doslovném překladu znamená „V kterou hodinu nevíš“.

Druhá budova radnice (čp. 57) byla původně městská rychta ze 13. století přestavěná koncem 15. století. Zde sídlil od první poloviny 16. století městský pivovar, v 17. – 18. století hostinec a později vojenská posádka. Nakonec byl upraven v novobaročném slohu a přeměněn na radnici. Průčelí je z roku 1913.

V Rejnovském domě (čp. 160) se zabydlel varhaník Antonín Stamic a v roce 1717 se zde jeho ženě Rozině narodil později věhlasný hudební skladatel Jan Václav Stamic. Ten se vypravil do světa a proslavil kromě svého rodiště také Mannheim, kde se stal zakladatelem proslulé instrumentální hudební školy s novou technikou, tzv. mannheimskými vzdechy.

Pokud se na náměstí zdržíme, můžeme objevovat historické zajímavosti i dalších domů. V Městském informačním centru v budově radnice vám poskytnou informační výbavu.

V centru náměstí je kašna z 18. století zvaná Koudelova. Podle pověsti musel kašnu nechat postavit pekař Koudela za to, že pekl malé housky. Nepoctivcům hrozí, že budou v kašně zkoupani i dnes. Dvakrát do roka totiž na náměstí pořádá radnice Trh řemesel s prodejci v dobovém oblečení, ukázkami zapomenuté rukodělné výroby, mnoha pochoutkami, vůní koření, medoviny a pražených mandlí... a s bohatým doprovodným programem. Tak se tu historie opakuje. Koudela je máchán v kašně, Hnat je ukamenován a pověšen pro výstrahu na zvonici, jindy se na šibenici houpají oběšenci. Na vrcholu Mariánského sloupu ze 17. století všechno sleduje Panna Marie Vítězná a na podstavcích sochy zemských a městských patronů – sv. Václava, sv. Jana Nepomuckého, sv. Floriana a sv. Ondřeje, ve výklenku ještě malá soška sv. Rozálie. Dominantou havlíckobrodského náměstí je kostel Nanebevzetí Panny Marie, založený řádem německých rytířů ve 13. století. Původně raně gotická stavba byla několikrát přestavěna, barokní kopule vztyčena roku 1707. Krásný raně barokní oltář je z roku 1661. Mohutná čtyřboká věž vysoká 52 m s pravděpodobně nejstarším zvonem v Čechách – Vilémem z roku 1335 nese staročeské hodiny. Hodiny mají čtyřadvacetihodinový ciferník.

Klášteří kostel sv. Rodiny ze 16. století se vyznačuje jedinečným barokním interiérem se sochami Ignáce Rohrbacha a obrazem od Siarda Noseckého na hlavním oltáři. Jako v jiném světě se ocitnete v kapli Božího hrobu, který je přistavěn při severní straně kostela.

Do středověku se můžete podívat, když navštívíte Štáflovu chalupu. Při rekonstrukci zde byla objevena starobylá dymná jizba s otvorem pro odchod kouře, která dům zařadila do skupiny našich nejstarších dochovaných staveb středověké tradice.

Směřujeme do parku Budoucnost. Podle pověsti prý v děkanské zahradě vyrostl tulipán se třemi květy, které symbolizovaly Nejsvětější Trojici, a to dalo podnět k postavení kostela Nejsvětější Trojice (1720). Na místě bývalé studánky – jak jinak než se zázračnou uzdravující vodou – byla v roce 1761 postavena trojboká kaple sv. Kříže. Škoda, že už tu zázračnou vodu dnes nenajdeme.

V městských hradbách jsou k vidění i rohové bašty, z nichž ta nejdochovalejší je Štáflova. V její blízkosti si rodina Štáflova zbudovala domek a v romantickém prostředí zde vyrůstal malíř Otakar Štáfl, který ve své tvorbě milovanou Vysočinu zachycuje. Jeho panoramatické obrazy ze života Karla Havlíčka jsou vystaveny v památníku, který se ve Štáflově baště dnes nachází.

Park Budoucnost založil okrašlovací spolek „Budoucnost“ v roce 1889. Rozkládá se na 25 hektarech pozemků. Procházka kolem kaskády rybníků s romantickými názvy Valšička, Obora, Očko, Hastrman, Rantejch, Cihlářský, Hajdovec, Pfaendorfský, Zádušní a Štičí pod korunami stromů, z nichž některé jsou poměrně vzácné, je úchvatná. Pro milovníky flóry jsou zde dřeviny jako lyrovník tulipánokvětý (Liriodendron tulipifera), zmarličník japonský (Cercidiphyllum japonicum) nebo jinan dvojlaločný (Ginkgo biloba).

V centrální části parku najdeme skulptury významných osobností jako například Bedřicha Smetany, který v Brodě pobýval a navštěvoval Gymnázium, Havlíčkovy matky a zakladatele Sokola Miroslava Tyrše. Nejnápadnější je symbolicky zdvižená pěst z bronzu odlitého Karla Havlíčka, dohlížejícího shůry na město.

Trochu stranou od náměstí, v blízkosti rušné Masarykovy ulice, je skryta jedna z nejstarších památek. Hřbitov s kostelem sv. Vojtěcha pravděpodobně stojí na místě románského kostelíka, kolem něhož se nacházela slovanská kupecká osada Brod. Renesanční bránou z roku 1617 vstoupíme na hřbitov, kde jsou hroby významných osobností, jako například Zdenky Havlíčkové, dcery Karla Havlíčka. V kostele ze 16. století se snoubí pozdně gotické tvary s renesančními freskami. Moderní duch sem vnesly tři okenní vitráže výtvarníka Jana Exnara, které celkový dojem ještě umocňují. Ojedinělou atmosféru a výbornou akustiku občas využívají pořadatelé koncertů. Určitě se trefíte, pokud sem zajdete při Dnech evropského historického dědictví.

